

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. I. Prima difficultas resolvitur, & materiam primam sine forma
substantiali non posse assumi ad divinam subsistentiam probatur

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

nem hypostaticam quæ est majus bonum: sicut volare minus bonum est, quam intelligere, & tamen cum incapacitate ad volandum, ita capacitas ad intelligendum in homine.

34. Obijcies quinto: Natura incapax sanctitatis, est etiam incapax unionis hypostaticæ cum Deo: Sed natura irrationalis, sanctitatis capax non est: Ergo etiam incapax est unionis hypostaticæ cum Deo. Minor patet, Major verò probatur. Subiectum incapax effectus formalis formæ, est etiam incapax formæ: Sed unio hypostatica cum Deo habet pro effectu formali sanctificationem naturæ quæ ipsi conjungitur: Ergo natura incapax sanctificationis, est etiam incapax unionis hypostaticæ cum Deo.

35. Respondeo negando Majorem ad cujus probationem distinguo Majorem: Subiectum incapax effectus formalis primarii, est etiam incapax formæ, concedo Majorem. Subiectum incapax effectus formalis secundarii, nego Majorem, & sub eadem distinctione Minoris, nego Consequentiam. Stat ergo, capacitas subiecti ad formam, cum incapacitate ad effectum formalem secundarium, ut constat in anima Christi capaci gratiæ habitualis, quæ tamen incapax est filiationis adoptivæ, quæ à gratia habituali præstatur: unde cum persona divina unita naturæ creatæ, non habeat pro effectu formali primario, illam gratiam & sanctam constituere, sed illam reddere subsistentem, natura capax illius effectus vel quasi effectus formalis, est incapax fit sanctitatis, capax est unionis hypostaticæ cum Deo.

36. Pro completa hujus difficultatis intelligentia, observandum est, quod si persona divina assumeret naturam irrationalem, non uniretur illi in ratione personæ, sed solum in ratione hypostatis; quia natura irrationalis personalitatis capax non est, cum personalitas non reperiatur nisi in rationali natura, ut patet ex definitione personæ, quæ definitur rationalis naturæ individua substantia.

ARTICULUS II.

An etiam substantia incompleta & partialis, sit assumptibilis à divina Persona?

Quatuor sub hoc titulo involvuntur difficultates breviter hic resolvendæ. Prima est, an materia prima sine forma substantiali ad divinam subsistentiam assumi possit? Secunda, an forma corruptibilis & materialis, separata à materia, possit uniri hypostaticè Deo, seu ad divinam subsistentiam & existentiam assumi? Tertia, an anima rationalis à corpore separata, sit à Deo assumptibilis? Quarta, an partes integrales, puta manus, caput, brachium, quando sunt unitæ toti composito, possint assumi, non assumpto ipso composito?

S. I.

Prima difficultas resolvitur, & materiam primam sine forma substantiali non posse assumi ad divinam subsistentiam probatur.

37. Dico primò: implicat materiam primam assumi ad divinam subsistentiam sine forma substantiali. Ita contra Suarezem, aliosque Recentiores, communiter docent Thomistæ, excepto Banne, qui l. p. qu. 66, art. 1. dub. 2. oppositam sententiam ut probabilem amplexus est.

A Probat conclusio ratione fundamentali ex principiis Philosophiæ Thomisticæ desumptæ. Ut enim cum S. Doctore l. p. qu. 66, art. 1. quæ de Potentia art. 1. & quodlib. 3. art. 1. docent omnes ejus Discipuli, implicat materiam primam existere sine forma: Sed quod implicat existere, etiam implicat subsistere: Ergo implicat materiam primam subsistere sine forma substantiali, & consequenter implicat quod sine ulla forma assumatur ad divinam subsistentiam. Minor cum ita consequentia patet, Major autem probari solet à nostris Thomistis in physica ex eo quod materia prima est pura potentia, ideoque essentialiter improporionata ut participet actum ultimum, qualis est existentia, nisi mediante formâ.

Respondet Banne ubi supra, quod etsi repugnet materiam primam sine forma substantiali actuari per existentiam creatam, quia hæc effectus formæ substantialis, non tamen implicat quod sine forma substantiali existat per existentiam divinam, quæ cum effectus formæ substantialis non sit, non est cur essentialiter eam supponat, ut communicetur materiæ: sufficit autem quod materia prima sine forma substantiali possit existere per existentiam divinam, ut sine illa possit per divinam subsistentiam subsistere.

Sed contra primò: D. Thomas infra qu. 6, art. 1. docet Verbum assumptisse carnem mortuam ante animam. Ergo fecit materiam primam non solum in existendo per existentiam creatam, sed etiam in existendo per existentiam divinam, dependere à forma substantiali, & consequenter sicut juxta D. Thomam materia prima sine forma substantiali non potest de potentia absoluta existere per existentiam creatam, ita nec per divinam & increatam.

Secundo. Quod materia sine forma nequeat existere, non provenit ex eo quod existentia sit effectus secundarius formæ substantialis, sed quia est pura potentia, ac per consequens essentialiter improporionata ut participet actum ultimum, qualis est existentia, nisi mediante formâ, ut supra dicebamus: At hæc ratio non minus militat respectu existentie divinæ, quam respectu existentie creatæ: Ergo sicut implicat materiam primam sine forma substantiali actuari per existentiam creatam ita repugnat sine illa existere per divinam.

Dices, Esto repugnet materiam primam, omni formâ substantiali denudatam, existere per existentiam increatam, non repugnat tamen quod ipsa, ut formâ substantiali conjuncta, per existentiam increatam existat, formâ existente per existentiam creatam: Ergo poterit assumi ad subsistendum subsistentiâ divinâ, formâ substantiali ad eandem subsistentiam non assumptâ.

Sed contra: Nulla pars actû alius partibus unita, potest assumi ad divinam subsistentiam, aliis partibus non assumptis, quia nimirum non potest assumi ad divinam subsistentiam, nisi ratione totius prius subsistentis per illam, ut paratapho 3. dicimus: Ergo si materia prima ab omni formâ separata, assumi nequeat ad divinam subsistentiam, nullatenus ad eam assumi poterit, ipsâ formâ non assumptâ.

Argumenta quæ Suarez & alii Recentiores contra hanc conclusionem opponunt, sumuntur ex eo quod materia prima potest sine forma existere & subsistere, de potentia absoluta, subindeq; ad subsistentiam divinam, etiam sine forma assumi. Verum cum hæc difficultatem mere philosophicam tangant, hic prætermittuntur, ut in quæstionibus philosophicis immoremur.

Bannez verò in loco citato in favorem suæ sententiæ sic arguit primò: De facto existentia divina ob suam infinitatem est communicata humanitati Christi, sine receptione in illa, terminando dependentiam quam humanitas à propria existentia habet: Ergo poterit etiam uniri materiæ primæ, illamque existentem reddere.

Secundò personalitas Verbi complet dependentiam quam humanitas habet à personalitate finita; nisi à Deo assumeretur: Ergo potest complere dependentiam quam materia habet à forma substantiali quantum ad existendum, subindeque illam reddere existentem sine forma.

Tertiò, Divina essentia, quia est infinita in linea intelligibili, supplet respectu intellectus vicem formæ intelligibilis in ordine ad intellectiorem: Ergo cum etiam sit infinita in linea existentia, potest respectu materiæ vicem formæ supplere in ordine ad existendum.

Hæc tamen parum urgent, & facili dilui possunt. Ad primum enim, concesso Antecedente, distinguo Consequens: Ergo poterit uniri materiæ primæ, sine forma, nego Consequentiam: uniri formæ substantiali, concedo Consequentiam. Quod autem sine forma non possit materia prima existere per existentiam divinam, non provenit ex limitatione existentia, vel subsistentia divinæ, sed quia materia sine forma est incapax existendi, ut docet D. Thomas locis supra citatis.

Ad secundum, concesso Antecedente, nego Consequentiam, nam etsi ex illo antecedente sequatur posse Deum supplere dependentiam materiæ à subsistentia creata, quia in hoc nulla imperfectio physicæ informationis involvitur; ex illo tamen inferri nequit, Deum posse supplere dependentiam quam materia habet à forma in ordine ad existendum, quia talis dependentia sine physica informatione suppleri nequit.

Ad tertium, nego etiam Consequentiam, & pariterem; nam licet essentia divina possit absque informatione genere minus speciei, respectu intellectus beati, in ordine ad visionem beatificam, ut in Tractatu de Visione beata fuisse declaravimus: non potest tamen absque imperfectione informationis, respectu materiæ, vicem formæ supplere in ordine ad existendum.

§. II.

Secunda & tertia difficultas, de anima rationali separata à corpore, & de forma corruptibili à materia separata, breviter resolvuntur.

Disco secundò: animam rationalem à corpore separatam; esse unibilem Deo & ab ipso assumptibilem.

Probari breviter: Animæ rationali hoc speciale & proprium est, quod cum producat à solo Deo per creationem, habet subsistentiam & existentiam sibi propriam, per quam subsistit & existit ut quod, saltem quando est separata à corpore: Ergo poterit persona divina assumere animam rationalem separatam à corpore, destruendo propriam subsistentiam & existentiam naturalem, & loco illius substituendo subsistentiam & existentiam divinam & incretam. Vel etiam potest Deus creare animam rationalem, & impedire ne ab illa resultet propria existentia & subsistentia, ut loco illius subrogetur personalitas & existentia divina.

Confirmatur: De fide est animam Christi man-

sisse in triduo Verbo Divino unitam, & subsistentem per subsistentiam divinam: Ergo animam rationalem à corpore separatam, est unibilem Deo, & ab ipso assumptibilis.

Dices, Unio substantialis cum Deo, aut est in unitatem personæ; aut in unitatem suppositi? Sed nullo ex his modis potest anima rationalis Deo uniri: Ergo non est ab ipso assumptibilis. Major videtur certa, quia alius modus unionis cum Deo in ratione subsistentis, non est huc usque assignatus. Minor verò probatur. Persona est rationalis natura individua substantia, & suppositum individua substantia naturæ substantialis: Sed anima rationalis natura non est: Ergo Verbum, ut in illa subsistens, nec suppositum, nec persona esse potest.

Respondeo primò, unionem animæ rationalis cum Deo esse in unitatem personæ, non adæquatè & completè, sed inadæquatè & incompletè, eo quod anima rationalis non sit adæquatè, sed inadæquatè natura.

Vel secundò responderi potest, esse unionem cum Deo in unitatem subsistentiæ, quæ unitas suppositi vel personæ non sit, ex defectu completionis: Sicut etiam datur, in probabiliori sententia, subsistens absolutum in Deo, quod suppositum non est, nec persona, quia communicabile.

Dico tertiò: Satis probabile est, formas corporeas & materiales posse supernaturaliter conservari, & existere separatas à materia, subindeque assumi à Deo. Ita Medina, Alvarez, Cipullus, & alii ex nostris Thomistis, contra Cabreram & Nazarium.

Probat: Huiusmodi formæ non magis videntur dependere in esse & conservari à materia in qua recipiuntur, quam accidentia à subjecto à quo sustentantur: Ergo sicut accidentia possunt divinitus separari à subjecto, & recipere aliquem modum per se existendi, ut patet in quantitate panis in Sacramento Eucharistiæ: Ita etiam formæ materiales & corporeæ, licet dependant, non naturaliter à materia in esse & conservari, poterunt tamen supernaturaliter ab illa separari, & recipere modum aliquem subsistendi, similem illi quem habebant quandiu erant unitæ materiæ; subindeque huiusmodi formæ corporeæ, separata divinitus à materia, poterunt Deo hypostatice uniri, quia subsistentia divina poterit supplere talem modum subsistendi, quem possunt à Deo recipere, cum illum eminenter contineat.

Dices primò: D. Thomas 1. part. quæst. 70. art. 2. 3. & 6, hoc discrimen inter animam rationalem & formas corporeas statuit, quod illa est per se subsistens, secus autem aliæ formæ: Sed si formæ corporeæ à materia separatæ possent subsistere ut quod, non statet hæc differentia: Ergo formæ substantiales corporeæ separatæ à materia non sunt capaces subsistendi ut quod, nec per consequens possunt assumi à Deo, & per ejus subsistentiam subsistere. Major patet, sequela verò Minoris probatur. Anima rationalis conjuncta corpori, solum subsistit ut quod, separata autem subsistit ut quod. Sed forma corporea in statu conjunctionis subsistit ut quod, est enim corpori ratio existendi & subsistendi: Ergo si separata potest subsistere ut quod, nullum erit inter illam & animam rationalem discrimen.

Respondeo concessa Majori, negando sequentiam Minoris: Tum quia (ut plures D. Thomæ Discipuli probabiliter docent) anima rationalis corpori conjuncta, non solum subsistit ut quod, sed etiam